

Altı bin şirketimiz var mı?

DÜNYA PENCERESİ

Burak Dalgın

dalginburak@gmail.com

Özel sektörümüz 5-6 bin şirket etrafında dönüyor desem, ne dersiniz? 80 milyon nüfus. Kayıt dışı dahil, trilyon dolarlık ekonomi. Ama sadece birkaç bin şirket? Sanki kulağa biraz ters geliyor.

Bir açıdan haklısınız. 'Bir milyon KOBİ' aklımıza kazandı (655 bin limited, 125 bin anonim şirket). 300 binden fazla müteahhitimiz var (Almanya'nın yüz, tüm Avrupa'nın on katı!). Ama gelin meseleye farklı bir açıdan bakalım.

Ciro. Kaynağımız ISO'nun değerli çalışması 'ilk ve ikinci 500 listesi'. Üretimden satışlara göre 2018'de bininci olan şirketimizin yıllık cirosu 178 milyon lira (ayda 3 milyon dolar). Yani ABD'deki 14 tane McDonald's dükkanı kadar satış ile Türkiye'nin en büyük sanayi firmaları arasına giriliyor.

İhracat. Bu kez TİM'in '2018 ilk bin ihracatçı listesi'ne bakıyoruz. İhracatımızın yüzde 60'ını bu firmalar yapıyor. 100 milyon

doları geçmiş 171 şirket var. Bininci firmanın yıllık ihracatı 22 milyon dolar (ayda 2 milyon dolardan az). Sonraki 50 bin firmada hacim hızla düşüyor.

İstihdam. Özel sektörün çatı teşkilatı TOBB'un Sanayi Kapasite Raporu'nda 100 ve üzeri çalışanı olan 6 bin 500 şirket var. Bunlar 3,2 milyonluk sanayi istihdamının yüzde 58'ini sağlıyorlar. İşletmelerin yüzde 83'ünü temsil eden ve 50'den az çalışanı olan firmaların ortalama istihdamı 14 kişi.

Vergi. Kurumların ödediği vergi, toplamın onda biri bile değil. Bunun da neredeyse tümünü 6 bin firma ödüyor. Nedim Türkmen'e göre "800 bin mükellefin yüzde 60'ı zarar beyan etmekte, yüzde 40'luk bölüm ise yanlarında çalıştırdıkları asgari ücretlinin bir yılda ödediği verginin bile altında kalan vergi ödemelerini sağlayan

ABD'deki 14 tane McDonald's dükkanı kadar bir satış ile Türkiye'de en büyük sanayi firmaları arasına giriliyor. 'KOBİ'sin sen KOBİ kal' yaklaşımının doğal sonucu orta gelir tuzağı olur.

matrahlar beyan etmektedirler."

Borsa. BİST'e kote şirket sayısı birkaç yüz. Tümünün piyasa değeri 230 milyar dolar (Tesla'nın bir buçuk katı). Milyar dolar değeri aşan kırk şirketimiz ya var ya yok. Döviz krediler. Gelelim risk tarafına. Merkez Bankası'na göre, Şubat 2018'de, reel sektör dışı borcunun (meşhur 200 milyar dolar) üçte biri ilk 90 firmaya aitti. Sonraki 2 bin 200 firma (15 ila 500 milyon dolar borç) riskin yarısını taşıyordu. Borcun kalanı (toplamın altıda biri) 20 bin firmanınındı.

Bu rakamlara erişmenin ne kadar zor olduğunu bizzat biliyorum. Firmalarımız her gün bin bir pazar, finansman ve kurumsal kapasite derdiyle boğuşuyor. Daha fazla uzun vadeli dış kaynak çekmek, verimlilik ve kapasite yatırımı yapabilmek için ölçeği büyütmemiz şart. 'KOBİ'sin sen KOBİ kal' yaklaşımının doğal sonucu orta gelir tuzağına takılmak olur.